GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 178. Sâmbătă, 9 (21) Augustŭ. 1886.

Brașovŭ, 8 Augustŭ 1886.

Afacerea împăcărei între guvernulŭ ungurescŭ și Sașii din Transilvania încă totŭ se mai ventiléză în unele ḍiare interne și esterne. Se asigură că și unii și alții ar fi înclinați spre pace și spre bună învoire. O credemŭ, dér sub ce felŭ de condițiunĭ?

De câte orĭ nu ni s'a vorbitŭ și nouĕ din partea adversarilorŭ de bună înțelegere; de câte orĭ nu au apelatŭ ei și la noi Românii, ca sĕ le întindemŭ mâna frățéscă și sĕ trăimŭ în patriotică armoniă. Insĕ sub ce felŭ de condițiunĭ?

Acésta este grava, ba amŭ puté ḍice fatala întrebare, la care adversarii noștri politicĭ ne rĕmânŭ datorĭ cu rĕspunsulŭ întotdéuna. Décă ceremŭ lămurirĭ ni se ḍice: venițĭ numai și vĕ apropiațĭ de noi, cu carĭ avețĭ lipsă d'a trăi în armoniă. Despre aceea ca și ei sĕ sêmță necesitatea d'a se apropia de noi, ca și ei sĕ cunóscă că pentru dênșii este necesarŭ d'a trăi în bună înțelegere cu noi, despre acésta n'amŭ auḍitŭ și n'amŭ cetitŭ de mulțĭ anĭ încóce nimicŭ scrisŭ de Ungurĭ, luândŭ afară scrierile în adevĕrŭ patriotice ale corbului albŭ între ei, ale lui Ludovicŭ Mocsary.

Compatrioții nostri Sașĭ se află în momentele de față în aceeașĭ situațiune d'a auḍi multe vorbe și asigurărĭ frumóse despre intențiunile amicabile ale guvernului față cu ei, dér de a nu vedé nicĭ o faptă, care sĕ-i convingă, că în adevĕrŭ s'ar tracta aicĭ de-o împăcare, nu numai de-o capitulare deghisată.

Unŭ căștigŭ — décă așa se póte numi — potŭ totușĭ înregistra Sașii, că adecă se vorbesce de împăcarea lorŭ, se ține contŭ celŭ puținŭ pe hârtiă de acésta esigență. Nu voimŭ sĕ cercetămŭ aicĭ mai deaprópe de unde vine interesarea oficioșilorŭ ungurĭ pentru Sașĭ. Ajunge sĕ amintimŭ în trécătŭ că decisiunile corporațiunilorŭ din Heidelberg, München și Berlinŭ și atitudinea pressei germane în genere nu puținŭ vorŭ fi contribuitŭ la aceea, ca guvernamentalii ungurĭ sĕ se declare deodată de marĭ amicĭ ai Sasilorŭ.

Fórte caracteristicŭ pentru relațiile dintre popórele acestei țĕrĭ este însĕ, că pre când în foile oficióse din Pesta se variază tema despre împăcarea Sașilorŭ, în contra Românilorŭ din Ardealŭ se pune în lucrare o nouă agitațiune dușmănósă.

In ajunulŭ întrunirei adunărei generale a kulturegyletului din Ardélŭ șoviniștii din vița lui Israilŭ credŭ de cuviință a alarma din nou nația maghiară cu pretinsulŭ „periculŭ“ ce ar amenința'o di . partea „daco-românismnlui.“

Erĭ amŭ publicatŭ o probă de nerușinare jidovéscă, ce ne-a dat-o „Budapesti Hirlóp“ în numĕrulŭ sĕu de Duminecă. Corespondentulŭ semiticŭ alŭ acestei foi, pre când se preâmbla prin stradele Clușului, a avutŭ o visiune. I s'a părutŭ deodată, că Românii nisuescŭ a devenì domnĭ peste acéstă țéră și că „daco-românismulŭ“ nu însémnă nimicŭ altceva, decâtŭ pofta de domniă, bunăóră ca maghiarismulŭ șovinisticŭ jidovescŭ de aḍĭ.

Jidovulŭ „patriotŭ“ găsesce, că a începutŭ sĕ se deștepte în Valahĭ consciința de sine națională și că acésta vine de acolo, că se credŭ urmașii vechilorŭ Romanĭ și că ei suntŭ străvechii locuitorĭ ai Daciei, pe care au cucerit'o cu sabia împĕrații romanĭ. Scopulŭ agitătorilorŭ dacoromânĭ — adauge elŭ — este de a lăți în poporŭ credința, că Maghiarulŭ s'a așeḍatŭ pe moșia strămoșéscă română și că acum trebue datŭ afară, ca sĕ se pótă tolăni numai Valachulŭ în ea.

A trebuitŭ se presinte jidovulŭ unŭ asemenea tablou, pentru ca sĕ pótă ajunge la resultatulŭ, că trebue sĕ se deștepte și consciința de sine maghiară Kulturegyletistă, ca sĕ apere Transilvania de periculele gróznice ce i-au turburatŭ creerii pe stradele Clușiului.

Era mare dispută odată despre adevĕratele tendințe ale „Kulturegyletului“. Acum credemŭ că nu se va îndoi nimenea despre tendințele ce urmăresce, décă în ajunulŭ fiăcărei adunărĭ generale trebue sĕ se pună în mișcare tóte condeiele jidovescĭ, ca sĕ predispună spiritele ațîțândŭ în contra Valahilorŭ.

Suntŭ totodată — repețimŭ — fórte semnificative aceste ațîțărĭ într'unŭ momentŭ, când pressa unguréscă aduce pe tapetŭ cestiunea împăcării cu Sasii din Ardealŭ.

Acestea trebue sĕ ne dea de gânditŭ și sĕ ne convingă din nou, că numai în solidaritatea nóstră națională mai putemŭ afla aḍĭ unŭ raḍimŭ pentru apĕrarea esistenței nóstre naționale amenințate.

Austro-Ungaria și Rusia.

Ḍiarele rusescĭ nu încetéză a se ocupa de Austro-Ungaria. Ele îi atribuescŭ față cu Orientulŭ proiectele cele mai fantastice, și când nu o atacă directŭ, lasă celŭ puținŭ a se înțelege órecare îndoială asupra acestorŭ intențiunĭ. Presența archiducelui Carol-Ludovic la Peterhoff le-a datŭ o temă, pe care au început'o sĕ o esploateze. După ele fratele Impĕratului ar avé misiunea sĕ pregătéscă pe Rusia cu ideea de a vedé pe Austria anexându'șĭ Bosnia și Herțegovina. Etă ce scrie în acéstă privință „Nowoje Wremja“:

„Se pare că aliații și prietenii noștri se pregătescŭ a esploata suprimarea portului-francŭ alŭ Batumului. Ómenii de statŭ austriacĭ credŭ că acestŭ actŭ, îndeplinitŭ de curênd de Rusia, a măritŭ sorții unei esploatărĭ favorabile a cestiunei bosniace în sensulŭ unei anexărĭ definitive. Până la ce punctŭ aceste speranțe suntŭ fondate le vomŭ vedea curêndŭ, pentrucă se anunță, că anexarea Bosniei și Herțegovinei va avea locŭ în cursulŭ lunei Septembre (?). Suntemŭ fórte curioșĭ a vedé pe Austria realisândŭ aceste dorințe fără a viola într'unŭ chipŭ vĕditŭ tratatulŭ de Berlinŭ. Décă puterile consimtŭ a lăsa sĕ se violeze acestŭ tratatŭ tocmai acuma, manținêndu'lŭ în celelalte puncte ale séle, ar fi o inconsecință din partea lorŭ. Din punctulŭ de vedere alŭ intereselorŭ Rusiei, noi dorimŭ numai ca soluțiunea chestiunei bosniace sĕ fiă amânată pentru câtva timpŭ. Se potŭ produce marĭ schimbărĭ în peninsula balcanică și in urma acestorŭ schimbărĭ așa ḍisa delimitare a sferelorŭ de interesŭ ar rĕmânea literă mórtă.

„Sowremennyia Istretija“ e mai și mai clarŭ în acéstă privință. Rĕmâne însĕ a se sci de unde 'și-a luatŭ aceste informații:

După tóte aparențele, Austro-Ungaria ar voi sĕ profite din așa pretinsa violare a tratatului de Berlinŭ; care a fostŭ comisă prin suprimarea portului francŭ, Batumŭ. Ea va cere adhesiunea puterilorŭ și anexarea definitivă a Bosniei și Herțegovinei. In schimbŭ ea ar fi făgăduitŭ ca recompensă de a nu se opune la o intervenire a Rusiei în Bulgaria. Fiind că însĕ o politică mai activă în Bulgaria póte sĕ ne aducă puținŭ profitŭ, și décă casulŭ s'ar întêmpla, Austro-Ungaria ar fi în stare sĕ se opună la acésta.

Ignatieff despre Anglia, Austro-Ungaria, Turcia și Romania.

In numĕrulŭ dela 6 Augustŭ v. alŭ fóiei nóstre amŭ comunicatŭ o parte dintr'o convorbire ce a avut'o generalulŭ rusŭ Ignatieff cu corespondentulŭ ḍiarului „Zastava« despre relațiunile Rusiei cu Germania, Serbia și Bulgaria. Reproducemŭ aḍĭ restulŭ convorbirei privitóre la relațiunile Rusiei cu Anglia, Austro-Ungaria, Turcia și România.

Despre Anglia generalulŭ Ignatieff ḍise: In Anglia singurulŭ Gladstone înțelege, că ar fi mai avantagiosŭ pentru Anglia, décă ar sta în bune relațiunĭ cu Rusia Dér décă Anglia ar păși contra Rusiei, scimŭ ce avemŭ sĕ facemŭ, atacămŭ India și proclamămŭ libertatea popórelorŭ de acolo, care lânceḍescŭ sub jugulŭ englesŭ. Comunicațiunile nóstre in Asia se perfecționéză, popórele caută amiciția nóstră și Anglia ar puté esperia atuncĭ, cu cine are de a face. Totulŭ atêrnă de Anglia; vrea amiciția cu noi, bine, vrea rĕsboiu cu noi, érășĭ e bine, Rusia nu se teme de acestŭ rĕsboiu.

Ce privesce pe Austro-Ungaria, generalulŭ Ignatieff crede sĕ-i dea sfatulŭ, d'a renunța la peninsula balcanică. In punctulŭ amiciției austro-ungaro-germane, Ignatieff observà, că Austria nicĭ unŭ avantagiu n'a avutŭ dela Germania și n'are nicĭ aḍĭ; la acésta se mai adaugă grija lui Bismarck pentru Germanii din Austria.

Cu Turcia doresce Ignatieff sĕ trăiéscă Rusia în bune relațiunĭ. Rusia nu vrea sĕ anecseze nimicŭ dela Turcia. In amiciția cu Rusia, ar mai puté esista Turcia încă câțĭva anĭ în Europa, în casulŭ unui conflictŭ i se aduce peirea mai curêndŭ. Décă Turcii vorŭ merge alăturea cu Anglia, ișĭ vorŭ săpa ei inșișĭ grópa.

Despre relațiunile dintre Rusia și România, generalulŭ Ignatieff se esprimă într'acolo, că Românii au o astfelŭ de inteligență patriotică, care Sêrbilorŭ și Bulgarilorŭ le lipsesce. Românii nu suntŭ Slavĭ, dér față cu Rusia n'au fostŭ nicĭ-odată nerecunoscĕtorĭ și sciu, că Rusia în casŭ de necesitate ar apĕra independența României. Românii suntŭ convinșĭ despre intențiunile oneste ale Țarului și poporului rusŭ și atâtŭ de prudențĭ politicesce suntŭ, ca sĕ veḍă, că viitorulŭ lorŭ și-lŭ potŭ asigura în amiciția cu Rusia. Raporturile dintre Rusia și România suntŭ sincere și Românii nicĭ nu-șĭ ascundŭ simpatiele lorŭ pentru Rusia. In timpulŭ din urmă se pare că și Grecii vréu sĕ urmeze acéstă prudentă politică a Românilorŭ.

SCIRILE ḌILEI.

La serbările reuniunilorŭ săsescĭ din țéră întrunite în Brașovŭ peste 1000 de participanțĭ s'au întrunitŭ. Mercurĭ séra în hala festivă frumosŭ decorată au fostŭ salutațĭ de deputatulŭ Adolf Zay. Joi diminéța reuniunea pușcașilorŭ din Brașovŭ și din Bucurescĭ cu musica în frunte s'au dusŭ la casa de tragere la semnŭ. La améḍĭ a fostŭ prânḍŭ comunŭ, presidatŭ de superintendentulŭ Teutsch, la care s'au ținutŭ numĕróse toaste. Totŭ Joi s'a deschisŭ și esposițiunea agricolă, la care au espusŭ și Românĭ.

—x—

Consistoriulŭ archidiecesanŭ din Sibiiu printr'unŭ circularŭ face cunoscutŭ, că ministrulŭ ungurescŭ de culte și instrucțiune a dispusŭ, ca învĕțătorii dela scólele poporale, carĭ suntŭ supușĭ disposițiunilorŭ articnlului de lege XVIII din 1879 și n'au satisfăcutŭ încă datorinței lorŭ în acésta direcțiune, potŭ face esamenulŭ de cualificațiune din limba maghiară la una din preparandiile de statŭ autorisate spre acésta și anume la 18/30 Augustŭ a. c. se póte face acestŭ esamenŭ la preparandia de statŭ din Székely-Keresztur, la cea din Clușiu cu începutulŭ lunei lui Septemvre a. c. însĕ numai la casulŭ, când se vorŭ însinua mai mulțĭ candidațĭ cu care ocasiune apoi acésta preparandiă va fi specialŭ autorisată de ministeriu pentru ținerea de asemenea esamene. Cercularulŭ observă că, începêndŭ cu anulŭ scolarŭ viitorŭ nime nu va mai fi aplicatŭ ca învĕțătorŭ fără diplomă despre cunoscința limbei maghiare, ér învĕțătorii aplicațĭ după anulŭ 1872 la stațiunĭ de învĕțătorĭ fără diplomă pentru limba maghiară, vorŭ fi delăturațĭ din posturile lorŭ. — Și asta însemnéză autonomiă scolară!

—x—

Despre scóla de statŭ din Gyerŏ Oșorheiu i se comunică lui »Ellenzék“, că la 8 Augustŭ a fostŭ pentru a treia óră bombardată cu petrii. Prima bombardare s'ar fi întêmplatŭ îndată după înființarea ei, când ministrulŭ cultelorŭ pusese asupra locuitorilorŭ respectivĭ unŭ aruncŭ de dare de 5% pentru susținerea acestei scolĭ, contra căruia — se ḍice — Românii numĕtoșĭ din acea comună ar fi făcuta mare resistență. A

...a bombardare s'ă întêmplatŭ acum e anulŭ, pe timpulŭ proclamaţiunei irredentei, acum s'a întêmplatŭ şi a treia bombardare, prin care ferestrile numitei scóle fură sfărmate cu desĕvîrşire, ba se crede că acestŭ atentatŭ ar fi ţintitŭ chiar la viéţa învĕţătorului, cu scopulŭ ca prin acésta sĕ fiă nimicită scóla de statŭ. Suspiţiunea cade pe Românĭ, dintre carĭ unulŭ fù şi trasŭ la cercetare ca suspectŭ. Corespondentulŭ fóiei [unguresci presupune a fi o esecutare a plannului urḑitŭ prin proclamaţia „irredentei«. — Marĭ ferbinţelĭ trebue că bântue capetele calumniatorilorŭ! Numai Dumneḑeu sĕ se 'ndure de ei!

—x—

„Patrioţii« nicĭ în morminte nu vréu sĕ ne lase în pace. Unŭ óre-care Szöke Albert din Budola îşĭ bate jocŭ în colónele lui »Ellenzék“ despre înmormêntarea bĕtrânului preotŭ românŭ de acolo, care s'a bucuratŭ multŭ de dragostea şi iubirea Româniĭorŭ din acele părţĭ. Mai vîrtosŭ însĕ îşĭ varsă foculŭ asupra preotului predicatorŭ, care cu ocasiunea aceea a îndemnatŭ pe poporenĭ sĕ fiă solidarĭ, sĕ-şĭ iubéscă biserica, scóla şi naţiunea lorŭ etc. — Ertă-lŭ Dómne pe »patriotulŭ“ că nu scie ce face!

—x—

Ghiaţă şi furtună mare a nimicitŭ la 12 l. c. o parte însemnată din cucuruzele, arborii şi a făcutŭ stricăciunĭ mai multorŭ edificii de pe teritorulŭ Devei. Din plantaţiunĭ şi mai vêrtosŭ din vii abia a ḑecea parte se mai póte folosi.

—x—

Comitetulŭ fondurilorŭ scolare din Năsĕudŭ şi-a începutŭ şedinţele sale sub presidiulŭ prefectului Banffy.

—x—

Ni se scrie că la băile dela Sângeorzŭ (ţinutulŭ Năsĕudului în Ardélŭ) au fostŭ în véra acésta Românĭ puţinĭ, mai multă Evreime şi Ungurime. — In decursulŭ anului viitorŭ societatea »Hebe« a hotărîtŭ de a clădi alte nouĕ stabilimente pentru băi (scalde), ca aşa sĕ mai pótă concura şi cu alte băi din ţéră, căcĭ apa e bună, numai întocmirile nu erau destulŭ de confortabile până acuma.

—x—

Ni se scrie din Câmpenĭ cu data 4 Augustŭ v. că în 3 l. c. s'a datŭ în loculŭ numitŭ Podurĭ o petrecere, care a fostŭ fórte animată. Au luatŭ parte la ea Românĭ din tóte părţile. S'a jucatŭ numai românesce, »Căluşerulŭ« şi »Bătuta“ în costume naţionale. Pe la 9 óre séra s'au întorsŭ toţĭ pe la casele lorŭ, ducêndŭ cu sine o nouĕ şi dulce amintire de viéţa de aramă ce este în Românŭ.

—x—

Facemŭ următórea întrebare d-lui pretorŭ alŭ Branului: De când la têrgurile anuale ale Braşovului, care suntŭ libere, neguţătorii carĭ le cercetéză trebue sĕ aibă concesiune pentru a-şĭ desface marfa şi încă concesiune anume din pretoriatulŭ Branului?

—x—

Unŭ mare tunelŭ se proiectéză a se face între Comarnicŭ şi Sinaia, de órece actuala linià ferată de pe valea Prahovei este cu totulŭ nesigură din causa apelorŭ.

—x—

Banca naţională a României anunţă că scontéză cupónele scrisurilorŭ funciare urbane cu scadenţa de 1 Ianuarie 1887.

—x—

O altă bandă de tâlarĭ s'a ivitŭ în judeţulŭ Ilfovŭ. „Voinţa Naţională“ ḑice că în séra de 1 spre 2 Augustŭ, pe la orele 9, mai multĭ tinerĭ plecară la vênătóre spre comuna Afumaţĭ. Printre aceştia se afla şi d. M. Crişianu, directorulŭ prefecturei judeţului Ilfovŭ. Ajungêndŭ la o distanţă de vre-o 10 kilometri departe de Pantelimonŭ, tinerii noştri fură întêmpinaţĭ de unŭ sătênŭ, care venea în fuga mare şi speriatŭ le spuse sĕ nu mai înainteze că o bandă de tâlharĭ a nĕvălitŭ asupra satului Afumaţĭ şi că elŭ ca prin minune a pututŭ sĕ scape. Tinerii vênătorĭ îşĭ încărcară bine armele şi înaintară spre Afumaţĭ; aci găsescŭ în adevĕrŭ satulŭ întregŭ în piciore în urmărirea tâlharilorŭ, care erau în numĕrŭ de 15 şi care jăfuise şi rănise cu ciomegele vre-o 5 sătenĭ, care se reîntorceau din Bucurescĭ, unde duseserǎ unŭ transportŭ de lemne. Din cei 5 rănitĭ, 2 suntŭ fórte gravŭ. D. directorŭ alŭ prefecturei luă numai decâtŭ mĕsurĭ ca aceştĭ doi rănitĭ sĕ fiă transportaţĭ la spitalulŭ Pantilimonŭ, unde se găsescŭ în cura medicilorŭ. Toţĭ răniţii suntŭ loviţĭ la capŭ, aceştia au opusŭ resistenţă; alţii care nu s'au opusŭ s'au alesŭ numai cu banĭ furaţĭ. D. Ionescu, suprefectulŭ plăşii Dâmboviţa, chiămatŭ în grabă de d. directorŭ alŭ prefecturei, sosi la faţa locului şi amêndoi începură cercetărĭ. Se crede că tâlharii ar fi nisce lucrătorĭ dela fortificaţii şi parŭ a nu fi Românĭ, căcĭ, după declaraţiă unora din cei jăfuiţĭ, ei nu vorbiau curatŭ românesce; se bănuesce că ei trebue sĕ fiă Ungurĭ sĕu Ţiganĭ. S'au arestatŭ 8 indiviḑi, asupra cărora planeazǎ bănuelĭ.

Industria de casă.

Sânte-jude, 30 Iuliu (11 Aug. 1886.)

Domnule Redactorŭ! Vĕ este cunoscutŭ, cumcă în Sânte jude s'a anunţatŭ ţênerea unui cursŭ de industriă de casă, şi, în paralelă cu acesta, altulŭ de aurăritŭ şi coloritŭ.

Inceputulŭ s'a făcutŭ Lunĭ în 2 Aug. n. a. c. cu auritulŭ şi coloritulŭ pentru ca intervalele, în carĭ se cerea aşteptare după uscarea materiilorŭ de lucru, sĕ se pótă folosi cu împletiturĭ din industria de casă. In modulŭ acesta continuându-se, s'au predatŭ cunoscinţele de lipsă din ramulŭ aurăritului şi coloritului atâtŭ în modŭ teoreticŭ câtŭ şi practicŭ. Descoperirile făcute în decursulŭ acestorŭ lucrărĭ ne-au convinsŭ pe deplinŭ despre secretulŭ acestui ramŭ de industriă, prin care se esploatéză în modulŭ celŭ mai esageratŭ din partea aurarilorŭ de profesiune pungile publicului, care voiesce a-şĭ satisface gustului rĕu esteticŭ în privinţa decorului casei. Unŭ lucru, ce costă 20—30 de cr. şi o lucrare uşóră de 2—3 óre, îlŭ plătesce publiculŭ cu preţurile scumpe de 10—15 fl. fiind sedusŭ prin orbirile speculantului aurarŭ. D-lŭ universitarŭ Aurelŭ Simonŭ, împărtăşind amĕnuntele acestui ramŭ de industriă, a predatŭ poporului românŭ prin cei 14 ascultătorĭ, învĕţătorĭ, profesorĭ, preoţĭ şi teologĭ absolutĭ, o comóră fórte mare de cunoscinţe în direcţiunea acésta.

Apreţiindŭ bunăvoinţa şi nobilele intenţiunĭ, carĭ au condusŭ pe d-nulŭ Simonŭ la hotărîrea de a aduce astfelŭ de servicii naţiunei nóstre, ne simţimŭ fórte deobligaţĭ faţă de d-sa şi-i vomŭ păstra cele mai plăcute suvenirĭ pentru viitorŭ, aducêndu-i totodată cele mai călduróse mulţămirĭ.

Lucrările, aparţinĕtóre ramului industrialŭ de împletiturĭ, se urméză cu multă stăruinţă sub zelósa conducere a d-lui învĕţătorŭ Petru Grama; cele dintâiu împletiturĭ se facŭ din papură, urméză apoi cele din răchiţĭ şi în fine de paie şi din pipirigŭ. Resultatulŭ finalŭ nu vomŭ întârḑia alŭ comunica la timpulŭ sĕu.

Unŭ participantŭ.

De ale scólei.

Rodna-vechiă, în 7 Aug. 1886.

In unŭ legendarŭ unguresců edatŭ în Budapesta la 1880 de Dr. Kis Aron et cons., prelucratŭ pentru alumnii preparandiilorŭ de ambe sexe, pe pagina 231 et seq. am aflatŭ o bucată, cu titlu: »Óre am eu aplicare spre acésta?“ (După P. Page de A. György).

Cuprinsulŭ acestei bucăţĭ, care e tradusŭ în limba maghiară, e plinŭ de învĕţătură şi fórte instructivŭ pentru totŭ insulŭ, care voiesce a se dedica carierei învĕţătorescĭ.

Luândŭ în considerare, că chiar acésta e luna, în care se decidŭ tinerii pentru o carieră orĭ alta, aşedară şi pentru cea învĕţătorésca şi luândŭ în consideraţiune rolulŭ celŭ importantŭ, ce-lŭ are învĕţătorimea pentru promovarea bunăstării poporului şi asigurarea viitorului nostru în specie: rogŭ pe onorata Redacţiune se binevoiéscă a da locŭ cuprinsului acelei bucăţĭ, care în traducere românéscă e următorulŭ:

Când cineva voiesce a lua asupra-şĭ oficiulŭ învĕţătorescŭ, séu se cugetă a începe pregătirile la oficiulŭ învĕţătorescŭ, credŭ, că prima întrebare i va fi: »Óre am eu aplicare spre aceea«? Acéstă întrebare e una dintre cele mai ponderóse. Nu voiescŭ a micşora nicĭ câtuşĭ de puţinŭ talentulŭ naturalŭ, ponderositatea facultăţii intelectualĭ, despre care recunósce fiăcare cu dreptŭ deplinŭ că are o însemnătate atâtŭ de mare, în ceea ce privesce oficiulŭ învĕţătorescŭ. Insĕ aplicarea adevĕrată a învĕţătoriului e aplicare, care nu privesce esclusivŭ la avantagiulŭ materialŭ, dér voiesce a aduce celŭ mai mare folosŭ acelora, pe carĭ trebue sĕ-i instruéscă; e aplicare, care esaminéză mai înainte de tóte natura, aptitudinea spiritului omenescŭ şi tremură de responsabilitate, cândŭ se încércă a fi crescĕtorulŭ acestui spiritŭ; e aplicare, care privesce aurulŭ de unŭ grunḑŭ pămêntescŭ demnŭ de urgisitŭ, cândŭ îlŭ asémănă cu acea pétră pururea durabilă, pe care trebue sĕ o aducă la lumina ḑilei, ca sĕ strălucéscă totdéuna; e aplicare, care batjocuresce orice idolŭ pămêntescŭ şi liniştirea consciinţei o privesce de cea mai mare ţintă; e aplicare, care scrutéză serioșŭ ce e dreptŭ şi respinge resolutŭ totŭ ce e greşitŭ; e aplicare, ce cunósce şi stiméză în fiăcare copilŭ mâna luĭ D-ḑeu şi arde de dorulŭ se aibă ocasiune a desvolta discipulii până la celŭ mai înaltŭ gradŭ ce numai so póte, o aplicare ca acésta e cea dintéiu, care trebue sĕ fiă în învĕţătorŭ şi fără de care nicĭ talentulŭ celŭ mai strălucitŭ nu e în stare a-lŭ face eminentŭ în oficiu.

Celŭ ce voiesce a păşi pe cariera învĕţătorésca face fórte bine, décă îşĭ trage séma seriosŭ. E unŭ lucru uşorŭ a lua asupraşĭ oficiulŭ învĕţătorescŭ fără nicĭ o pregătire; e uşorŭ a-lŭ purta fără acea consciinţă de sine, pe care o pretinde totdéuna consciinţa nobilă, dér nu e aşa uşorŭ a corege erórea, ce o póte causa o simplă rătăcire în sufletulŭ copilului atuncĭ când rătăcirile se potŭ întêmpla fórte uşorŭ.

In scólele nóstre suntŭ mulţĭ învĕţătorĭ, în carĭ nu esistă acea aplicare spre lucrulŭ lorŭ, despre care am făcutŭ amentire aicĭ. Mulţĭ nu numai că nu cugetă, ca sĕ se prepare spre lucrulŭ lorŭ, ci directŭ din comoditate personală îşĭ alegŭ acéstă carieră şi nu rarŭ cu acea convingere, că nu suntŭ apţĭ spre altŭ lucru. La o altă carieră de viéţă nu obvine aşa ceva. Juristulŭ nu póte ajunge până atuncĭ la vre unŭ tribunalŭ, până când nu şĭ-a finitŭ pe deplinŭ preparările şi încă şi atuncĭ 'lŭ aplică cu grijă. Mediculŭ trebue sĕ trécă peste unŭ cursŭ lungŭ de studiu şi pe lângă acesta încă peste unŭ restimpŭ la sate, unde trebue sĕ se lipséscă şi de lucrurile

---

FOILETONU.

Cele trei mărgăritare din începutulŭ renascerei italiane.

(Studiu archeologicŭ de *Severŭ Mureşianu*).

(Urmare.)

După planurile lui Bruneleschi, Francesco della Luna a edificatŭ la 1421 spitalulŭ copiilorŭ inocenţĭ în piazza dell' Annunziata, a cărui logiă e de o frumseţă rară. De pre lespedea capitelului columnei corintice se rădică inmediatŭ arcurile, aşadérǎ fără architravŭ, fris şi geison. Intre aceste arcurĭ se află copilaşĭ în faşiă, medailóne fórte frumóse de Andrea della Robbia.

Cosimo di Medici, care pre aceste timpurĭ era sufletulŭ poporului florentinŭ, a avutŭ o agerime extraordinară în cunóscerea şi alegerea folentelorŭ, pe carĭ le grupase în jurulŭ sĕu dându-le nutrementŭ şi ocasiune a se desvolta şi a luci în adevĕrata lorŭ splendóre. Elŭ a fostŭ unŭ adevĕratŭ principe pentru poporŭ, care a spesatŭ din casa sa proprie sume enorme pentru zidirĭ şi întocmirĭ publice, lăsândŭ pesteritäţii acele amintirĭ neperitóre ce nu se potŭ întuneca de cele ale principilorŭ şi regenţilorŭ iubitorĭ de gloriă, dér carĭ suntŭ productele sbaterei şi stórcerei poporului nefericitŭ.

Bruneleschi încă a fostŭ de dênsulŭ încărcatŭ cu cele mai înalte onorurĭ şi însărcinatŭ cu întreprinderĭ ce numai dênsulŭ a şi fostŭ în stare sĕ le résólve atâtŭ de strălucitŭ. Aşa baza di Fiesole edificată pre spesele lui Cosimo este opera lui Bruneleschi, una dintre cele mai frumóse şi graţióse complexe de edificii. Aci biserica este numai cu o naiă, boltită cu barile, pre delăturĭ însĕ are capele, cupola este fórte modestă. Atrăgĕtorŭ este curtea cu logiele ei deschise. Bruneleschi a desvoltatŭ cea mai mare atenţiune în arangearea refectoriului, a dormitorelorŭ, a noviţelorŭ, a bibliotecei şi a tuturorŭ întocmirilorŭ ce suntŭ indispensabile la o mănăstire. Ornamentarea desvoltă o mare simplicitate, se vede cum tóte suntŭ astfelŭ calculate ca complexului sĕ-i dea cea mai curată şi atrăgĕtóre armoniă.

Cosimo l'a însărcinatŭ asemenea sĕ-i facă unŭ planŭ pentru unŭ palatŭ ce avea de cugetŭ sĕ edifice. Bruneleschi cu mare zelŭ s'a pusŭ pe lucru, făcêndŭ unŭ planŭ care lui Casimo i s'a părutŭ prea grandiosŭ şi ca sĕ nu stîrnéscă mai tare invidia contrarilorŭ sĕi acceptă pre cela alŭ lui Michelozzo Michelozzi.

Dér totuşĭ sórtea l'a favoritŭ ca sĕ-şĭ desvólte talentulŭ sĕu architectonicŭ pentru edificele prosane în modulŭ celŭ mai splendidŭ în polozzo Pitti începutŭ în anulŭ 1440.

Acestŭ palatŭ este modelulŭ palatelorŭ florentine, în elŭ se rădică rustica la cea mai mare însemnătate. Aceste bassage uriaşe, carĭ numai la cante suntŭ netezite, dau palatului unŭ aspectŭ fórte seriosŭ şi impunĕtorŭ, elŭ pare că despreţuesce orĭ ce decoraţiune. Proporţiunile suntŭ grandióse. Şi fiindcă parterulŭ pre timpurile aceste servesce mai multŭ pentru trebuinţele accidentalĭ, de aceea ferestrile luĭ suntŭ micuţe în formă quadrată. In celelalte două etage însĕ ferestrile se desvoltă în formă semicereuală la colosala mărime mai de 7 metri în înălţime, şi 4 m. în lăţime. Aceste la olaltă facŭ una din impresiunile cele mai sublime asupra spiritului privitorŭ. Palatulŭ Pitti a fostŭ până în seclulŭ alŭ XVIII mereu completatŭ. Sub conducerea sa nu a fostŭ decâtŭ numai cei 6 anĭ ultimĭ ai vieţii sale active, adecă până la anulŭ 1446.

Afară de aceste edificii de mare însemnătate Bruneleschi a mai făcutŭ în viéţa sa planurĭ pentru diferite zidirĭ architectonice în carĭ pulséză accea armoniă curată a formelorŭ antice ce o am aflatŭ şi în operele lui grandiose.

Acestŭ bărbatŭ de statură neînsemnată avea ascunsŭ în corpulŭ sĕu acelŭ sufletŭ bunŭ şi nobilŭ ce i-a câştigatŭ respectulŭ, simpatia şi iubirea contimporanilorŭ sĕi. Mai multŭ însĕ numele i-a fostŭ, este şi va fi în tóte timpurile glorificatŭ. Osămintele lui zacŭ în S-a Maria del Fiore în naia laterală dréptă cu chipulŭ sĕu de marmoră sculpatŭ de scolariulŭ sĕu Buggiano.

Stilulŭ goticŭ italianŭ care s'a conservatŭ până în

cele mai necesare, ca sĕ 'şĭ facă esperiinţele prime, înainte de ce ar fi chiămatŭ a cura pe bolnavĭ. Trece unŭ timpŭ îndelungatŭ până când îşĭ câştigă ómenii încrederea în elŭ, ca sĕ le ajute în necasurile grele şi nu rarŭ se întêmplă, că îşĭ petrece cea mai frumósă etate a vieţii înainte de ce şi-ar fi putută câştiga domiciliulŭ.

La învĕţătorŭ însĕ nu esistă casŭ de natura acésta. Elŭ póte ajunge în sanctuarulŭ sufletului fără greutate, luĭ îĭ suntŭ încredinţate spre conducere interesele cele mai delicate ale ambilorŭ lumĭ încă şi în casulŭ acela, când activitatea sa nu are altŭ motivŭ decâtŭ acela, că nu e în stare a evalua pe altă cale din timpŭ câteva lunĭ, şi nu are altă destoinicită spre acésta, decâtŭ aceea ce póte câştiga în modŭ neprecugetatŭ. In »Journal of Education« descrie acéstă stare de lucrurĭ unŭ óre care scriitorŭ în modulŭ următorŭ:

„Totŭ strengarulŭ", care a petrecutŭ patru anĭ între păreţii unui gimnasiu; totŭ servitorulŭ nemulţămitŭ, care nu e destulŭ de destru ca sĕ'şĭ pótă conduce comerciulŭ unei prăvălii micĭ de sfărnărie; totŭ economulŭ tinĕrŭ, căruia după lucrurile de veră îi rĕmâne preste érnă puţinŭ timpŭ liberŭ, cu o vorbă totŭ tinĕrulŭ, care scie, „că nu e destulŭ de aptŭ spre altă carieră, se crede pe deplinŭ cualificatŭ spre a transforma nesciinţa şi debilitatea etăţii copilăresci în virtutea, facultatea şi înţelepciunea etăţii mai mature, ca sĕ facă din o fiinţă, cea mai plăpândă şi mai fină, ce a format'o natura, o fiinţă înzestrată cu facultate intelectuală şi curagiósă, care se domineze în lumea spirituală, sĕ facă din ea esplicatorulŭ şi stimătorulŭ Dumnedeirei, ba, aşa dicêndŭ, aprópe representantulŭ aceleia«*).

Mulţĭ dintre aceia, carĭ funcţionéză în şcólele publice ca învĕţătorĭ, îşĭ propunŭ altŭ scopŭ. Se póte, că înşişĭ ei suntŭ şcolarĭ şi încă în unŭ institutŭ mai înaltŭ şi numai de aceea şi-au luatŭ asupră'şĭ chiămarea acésta, ca sĕ aibă unŭ mijlocŭ acomodatŭ spre crearea sumei de lipsă pentru susţinere şi de aceea scopulŭ de căpeteniă e ca sĕ-şĭ continue studiulŭ, şi aşa cu şcólele voiescŭ a tracta câtŭ mai uşorŭ. Alţii privescŭ acéstă chiămare numai de unŭ gradŭ spre unŭ statŭ cu mai mare védă — după părerea lorŭ — aceştia ţinŭ astă chiămare temporală preste mĕsură uriciósă şi nu simţescŭ bucuriă mai mare nicĭodată, decâtŭ când sosesce óra sĕ pótă libera copii acasă. Astfelŭ de învĕţătorĭ nu au aplicare adevĕrată şi pre lângă aceea, că activitatea lorŭ e cu totului totŭ fără ródă, li se espunŭ discipulii câte odată periculelorŭ fără capĕtŭ deşi provedinţa îngrijesce de ei în modŭ neesplicabilŭ.

Invĕţătorulŭ trebue sĕ fiă pĕtrunsŭ pe deplinŭ de chiămarea sa. Trebue sĕ simţéscă ponderositatea aceleia. Trebue sĕ scie, că rătăcirile şi erorile sale, deşi nu-lŭ nimicescŭ pe elŭ, formézá în continuu nedreptate faţă cu copii. Nu e destulŭ décă dice: „Facŭ acésta în necunoscinţă de causă orĭ contra voinţei mele." A ocupatŭ unŭ postŭ, unde şi însăşĭ nesciinţa e pĕcatŭ şi în carele indiferinţa faţă de bună-starea altora e egală cu omorŭ plănuită. Tocmai aşa ar puté presupune óre cine despre sine, că e medicŭ şi ar prescrie arsenicŭ fără a sci resultatulŭ celui ce pătimesce de stomachŭ.

Nesciinţa nu e scusă potrivită în astfelŭ de casurĭ, fiindcă primirea acestui oficiu condiţionéză, că posede desteritatea şi pregătirea recerută.

Aşa dér precumpănéscă'şĭ bine învĕţătorulŭ, că óre are elŭ aplicare spre acéstă carieră şi numai atuncĭ sĕ se apuce de ea, décă a esaminatŭ seriosŭ felulŭ şi responsabilitatea aceleaşĭ, décă îşĭ folosesce puterile cu celŭ mai mare entusiasmŭ spre a se pregăti spre oficiulŭ acesta sublimŭ.

Preste tóte însĕ sĕ fiă sigurŭ când păşesce în şcólă, că motivele sale suntŭ aşa de clare, încâtŭ cu acele ar puté sta înaintea feţii Atotsciutorului.

Iuliu Popŭ, învĕţătorŭ

*) Credŭ, că e şi superflu a pomeni, că şirele aceste se referescŭ la starea învĕţămêntului americanŭ. De 30 anĭ încóce s'au întêmplatŭ multe şi acolo.

Podulŭ peste Dunăre.

Doue linii ferate au fostŭ proiectate pentru a lega România cu Dobrogea, acestea suntŭ: linia Făurei-Feteştĭ, punctŭ situatŭ la Dunăre în dreptulŭ Cernavodei, şi Bucurescĭ-Feteştĭ prin Urzicenĭ şi Slobozia.

Cea dintâiu liniă are de scopŭ d'a deservi comerţulŭ Moldovei la Dunăre şi de aci prin Cernavoda la Constanţa portulŭ nostru maritimŭ la Marea-Négră; cea de a doua are de obiectŭ d'a deservi comerţulŭ României de dincóce şi de dincolo de Oltŭ totŭ la punctulŭ Constanţa, şi ambele linii împreună, comerţulŭ internaţionalŭ în legătură cu Orientulŭ şi estremu-Orientŭ.

Ambele aceste linii suntŭ aprópe terminate şi de tómnă se speră a fi puse în circulaţiunea publicului. Preocuparea generală este podulu peste Dunăre dela Feteştĭ la Cernavoda pe o întindere de 14 kilometri aprópe. S'a anunţatŭ părerea că până la construirea unui podŭ definitivŭ, sĕ se construéscă unŭ podŭ provisoriu pe vase care sĕ priméscă trenurile la Feteştĭ şi sĕ le transporte la Cernavoda. Acéstă parere însĕ împedecându-se de faptulŭ, că iarna acestŭ podŭ nu va putea funcţiona din causa gheţei, guvernulŭ românŭ a renunţatŭ la ea şi a rĕmasŭ la ideea d'a construi unŭ podŭ definitivŭ pentru care a şi fixatŭ adjudecaţia pentru diua de 25 Noemvrie anulŭ curentŭ, aşa după cum amŭ arătatŭ printr'unulŭ din numerile nóstre trecute.

Acestŭ podŭ urmândŭ a fi celŭ mai mare podŭ din Europa, acela care va reuşi sĕ ia construcţiunea lui, îşĭ va lega pentru eternitate numele de acéstă colosală lucrare, şi 'şĭ va statornici în Europa şi chiar afară din Europa o reputaţiune, care l'ar face stăpânŭ pe orĭce întreprindere însemnată. — »Curierulŭ financiarŭ).

Ultime scirĭ.

Berlinŭ, 17 Augustŭ. — Consiliulŭ municipalŭ n'a primitŭ învitarea ce i-a făcutŭ abministraţiunea comunală din Pesta pentru a trimite delegaţi ca sĕ asiste la serbările jubileului ce se vorŭ celebra cu ocasiunea celui d'alŭ doilea centenarŭ alŭ reluărei Budei.

Viena, 17 August. — „Tagblatt" e informatŭ că s'a făcutŭ o óre care apropiere între Serbia şi Bulgaria şi că prin urmare reluarea raporturilorŭ diplomatice între aceste douĕ ţĕrĭ e apropiată.

Viena, 17 Augustŭ. — Ducele de Cambridge comandantulŭ şefŭ alŭ armatei englezescĭ, a primitŭ învitaţiunea ce i-a făcutŭ împĕratulŭ Austriei de a merge la Galiţia ca sĕ asiste la marele manevre ce se vorŭ face acolo în curêndŭ.

Dublinŭ, 17 Augustŭ. — Turburările urméză în Irlanda.

Berlinŭ, 18 Augustŭ. — „Gazeta de Voss" spune că décă ştirea despre o pretinsă convenţiune între Turcia şi Rusia ar fi adevĕrată, ea ar lumina întrevorbirile dela Kissingen mai bine ca orĭ ce comunicare oficiósă şi că, décă Turcia nu se va smulge din braţele Rusiei, ea nu va ga[illegible] nicĭ sprijinulŭ Germaniei, nicĭ alŭ Austriei.

Constantinopolŭ, 17 Augustŭ, (Cale indirectă). Patru ulemale ataşate la Palatŭ ar fi fostŭ arestate, pentrucă au criticatŭ pe Sultanŭ că a primitŭ de curêndŭ unŭ darŭ din partea Ţarului ce consista în o blană de Zibelină preţuită o sută de mii de ruble. Aceste ulemale ar fi disŭ într'o conversaţiă privată, că Sultanii de altă dată făcéu, de nu primiau astfelŭ de darurĭ, adăogêndŭ că Ţarulŭ ar fi trebuitŭ sĕ reserve asemenea cadourĭ pentru nisce Suveranĭ ca emirulŭ din Bukara. Circulă scirea că prinţulŭ Bulgariei a telegrafiatŭ ca sĕ céră ajutorulŭ Sultanului contra inamicilorŭ sĕi. Cercurile politice credŭ că prinţulŭ voesce astfelŭ şi prin tóte celelalte acte ale sale, sĕ facă pe Sultanŭ sĕ priméscă revisuirea statutului Rumeliei în sensulŭ unirii actuale, fără de care prinţulŭ ar fi datŭ josŭ de inimicii séi din năuntru.

Montevideo, 18 Augustŭ. Ierĭ s'a trasŭ o lovitură de revolverŭ asupra preşedintelui republicei Uruguay şi l'a atinsŭ uşorŭ la obrazŭ. Mulţimea măcelări îndată pe asasinŭ.

Triest, 18 Augustŭ. S'au constatatŭ erĭ 23 casurĭ de coleră şi 6 decese.

Tranik, (Carniolia), 18 Augustŭ. S'au semnalatŭ 4 decese causate de coleră.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

LONDRA, 20 Augustŭ. — Discursulŭ tronului, din incidentulŭ pacinicei deschiderĭ a parlamentului, nu amintesce nicĭdecum de afacerile esterne, arată resultatulŭ ultimelorŭ alegerĭ, care a confirmatŭ hotărîrea parlamentului trecutŭ privitóre la bilulŭ Homerule irlandezŭ, anunţă câteva proiecte de credite şi apropiata amânare a parlamentului.

Bibliografiă.

„Convorbirĭ literare", revistă lunară, scienţifică-literară; apare în Bucurescĭ, sub direcţiunea d-lui Iacobŭ Negruzzi (Strada Romană 25). Preţulŭ abonamentului: pentru România 20 lei, pentru Transilvania şi Ungaria 15 lei pe anŭ. — Nr. 5 dela 1 Augustŭ are următorulŭ sumarŭ: P. Th. Missir, — Noţiunea valorii; G. Bengescu - Dabija, — Pygmalionŭ, regele Feniciei (Actulŭ V); I. T. Mera, — Féta de împĕratŭ cu stea în frunte (Poveste); C. Schuhhardt, — Cum se descopere unŭ valŭ romanŭ (Trad. de D. Bogheanŭ); Stefanŭ Velovanŭ, — Inducţiunea în morală; M. Gregoriadi de Bonacchi, —..., Nani, Nani puiulŭ mamii (Poesii); Elena Sevastosŭ, — Poesii poporale; Societatea geografică română; Bibliografiă; Corespondenţă.

„Scóla şi familia,", fóiă pentru crescere şi învĕţămêntŭ; apare în Braşovŭ de 2 orĭ pe lună şi costă: 3 fl. pe anŭ, 1 fl. 60 cr. pe 1/2 anŭ, 1 fl. pe 1/4 anŭ; pentru România 10 francĭ pe anŭ. Directorŭ: Stefanŭ Iosifŭ; Redactorŭ resp.: Ionŭ Dariu. — Nr. 9 dela 1 (13) Augustŭ conţine: Higiena şcolară, studiu pedagogicŭ-higienicŭ, de I. Dariu (urmare); Ceva relativŭ la propunerea limbilorŭ clasice în gimnasiu (urmare), de I. Dariu; Lecţiunĭ din învĕţămêntulŭ religiunei în şcólele primare, de Iosifŭ Aronŭ, învĕţătorŭ în Rĕşinarĭ; Studii asupra stării actuale a şcolelorŭ nóstre împreunate cu combaterea defectelorŭ şi indicarea remedielorŭ, de I. D. Petrascu; Cugetărĭ din pracsa educaţiunei, de I. Dariu; Diverse; Bibliografiă; revista diarelorŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

prima jumĕtate a seculului alŭ 15-lea îşĭ ia pentru totdéuna rĕmasŭ bunŭ dela pămêntulŭ Italiei, fiindŭ substituitŭ cu formele şi detailurile antice redeşteptate de Filippo Bruneleschi. Succesorii acestui mare architectŭ copleşiţĭ de mărimea concepţiunei lui, de profunditatea lui în studiulŭ architectonicŭ şi de agerimea sufletului sĕu întru alegerea şi întrebuinţarea acelorŭ forme, nu sîmţescŭ acea putere internă de a încerca ceva nou, ci suntŭ mulţămiţĭ de a puté merge în direcţiunea deschisă şi arĕtată de elŭ, uimindu-se mai târdiu numai a observa o severitate mai mare în compresiunea formelorŭ architecturei antice.

Cu câtŭ istoria architecturei este mândră că posede mai multe talente, carĭ s'au dedicatŭ serviţielorŭ ei, cu atâtŭ numele lui Filippo Bruneleschi lucesce mai splendidŭ în preţiósa lorŭ cétă.

Sculptura şi Ghiberti.

In o stare tristă şi demnă de compătimitŭ a ajunsŭ sculptura în decursulŭ evului mediu în Italia. Se pare că ea a uitatŭ pentru totdéuna de acea claritate a formelorŭ de acea perfecţiune a studiului anatomicŭ şi a esecutărei technice, pe acea putere sublimă de a da marmorei şi metalului espresiunea divină în privirea şi figura statuelorŭ dieilorŭ mitologicĭ. Şi în adevĕrŭ sufletulŭ privitorŭ uimitŭ în suprema admiraţiune numai la umbra prestaţiunelorŭ timpului de aurŭ a Grecilorŭ şi Romanilorŭ, câtă deprimaţiune trebuie sĕ simtă privindŭ marele abisŭ ce a produsŭ în astă artă barbarismulŭ timpului necruţătorŭ.

Sculptura la Italienĭ până cătră capĕtulŭ evului mediu este degradată, din înălţimea demnităţii sale ca artă, la simpla profesiune mechanica a unorŭ pietrarĭ, în cea mai mare parte lipsiţĭ de celŭ mai puţinŭ simţĕmêntŭ artisticŭ, ale cărorŭ producte dau atestatele cele mai evidente despre necunóscerea şi indolenţa lorŭ faţă cu acurateţa formelorŭ, a proporţiunelorŭ şi a studiului anatomicŭ. Lucrurile lorŭ ţépene de o estremă duritate şi barbariă mai curêndŭ se potŭ considera de nisce caricaturĭ, decâtŭ sĕ pótă face o pretensiune câtŭ de mică artistică.

Pre la mijloculŭ seculului alŭ 13-lea însĕ apare în Italia mijlociă marele meiestru Nicolò Pisano, căruia 'i este datŭ sĕ redeştepte frumseţea formelorŭ anticităţii, nobleţea şi maiestatea lorŭ, ce părea cu totulŭ dispărută. Elŭ este mai multŭ îmbolditŭ de reliefurile romane. Deşi succesorii lui nu au urmatŭ în direcţiunea deschisă de dênsulŭ, totuşĭ sculptura se avêntă dela durulŭ barbarismŭ şi câştigă mai multŭ simţĕmêntŭ pentru natură. Figurile suntŭ în mişcare mai vivacĭ, formele lorŭ mai chiare, se simte marea deosebire faţă cu lucrurile de mai nainte.

O apariţiune nouĕ referitóre la technica sculpturei italiane este Andrea Pisano. Elŭ este renovatorulŭ vĕrsărei metalului. Trecuse preste o miiă de anĭ de când nu s'a produsŭ în Italia ceva originalŭ şi de Dómne ajută în astă direcţiune. Andrea Pisano îşĭ câştigă mare renume prin finirea portalului osticŭ alŭ baptisterului florentinŭ esecutată după desemnele renumitului pictorŭ şi architectŭ Giotto.

Composiţiunea reliefurilorŭ acestui portolŭ nu constă ca până aci din o mulţime de figurĭ grămădite preste olaltă, ci din puţine, carĭ suntŭ ordinate cu multă pricepere corĕspundêndŭ adevĕratului stilŭ a reliefurilorŭ.

In a doua jumĕtate a seculului alŭ 14-lea aparŭ mai mulţĭ sculptorĭ pe pămêntulŭ Italiei, carĭ forméză puntea de trecere dela stilulŭ evului mediu la alŭ multŭ apreţiatei renascerĭ italiane. Intre aceştia aflămŭ pe renumitulŭ Andrea di Cione numitŭ şi Orcagna, care esceléză în sculpturile tabernaclului din Or San Micchele ale cărui composiţiunĭ suntŭ de o mare nobleţă şi multă armoniă.

Afară de sculptorii din Toscana suntŭ Milanulŭ, Verona, Veneţia, Padua, Bologna şi multe alte oraşele din Italia, carĭ au sculptorii lorŭ a le înfrumseţa bisericele, palatele şi mormintele cu sculpturĭ, carĭ suntŭ ultimile prestaţiunĭ ale stilului goticŭ-italianŭ.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Augustŭ st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	109 50
Rentă de hârtiă 5%	97.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	154 60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	128 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	120 —
Bonurĭ rurale ungare	105.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.60
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	105.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.60
Bonurĭ rurale transilvane	106 —
Bonurĭ croato-slavone	105.25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	127.25
Renta de hârtiă austriacă	85.65
Renta de arg. austr.	86 55
Renta de aurŭ austr.	121 40
Losurile din 1860	141 75
Acţiunile băncei austro-ungare	869.—
Act. băncei de creditŭ ung.	291.50
Act. băncei de creditŭ austr.	282.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	9.99
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.70
Londra 10 Livres sterlinge	126.—

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 5 Augustŭ st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	93½	94½
Renta rom. amort. (5%)	98—	98½
» convert. (6%)	88½	89—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32—	34—
Credit fonc. rural (7%)	103½	104—
» „ „ (5%)	87½	88—
» » urban (7%)	100½	101—
» » » (6%)	91½	92¼
» » » (5%)	83—	83¼
Banca naţională a României 500 Lei	1020	1040
Ac. de asig. Dacia-Rom.	275	280
« » » Naţională	218	222
Aurŭ contra bilete de bancă	13.½	14.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 20 Augustŭ st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.72	Vênd.	8.73
Argint românesc	»	8.65	»	8.70
Napoleon-d'orĭ	»	9.96	»	9 99
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.29
Galbenĭ	»	5.88	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	121.½	»	122.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Nr. 2562/1886.

Publicaţiune!

Fiindŭ completŭ gata prescrierile dărei pentru anulŭ 1886, sĕ provócă, în sensulŭ §-lui 36 alŭ articolului de lege 44 din anulŭ 1883, toţĭ dajdierii, ca, spre scopulŭ prescrierei dărei lorŭ pentru anulŭ 1886, sĕ se presenteze cu libelele lorŭ de dare la oficiolatulŭ orăşenescŭ de dare **celŭ multŭ până în 15 Novembre a. c.** pedepsindu-se la casŭ contrarŭ aceia, carĭ nu îşĭ vorŭ puté scusa imposibilitatea ca sĕ se presenteze, cu o pedépsă de ordine dela 1—5 fl. v. a.

Braşovŭ, 10 Augustŭ 1886.

Oficiulŭ orăşenescŭ de dare.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS"*

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ şése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ şése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	7.45	—
Predealŭ	—	9.32	12.50	—
	—		1.09	—
Timişŭ	—	9.56	1.40	—
Braşovŭ	—	10 20	2.27	—
	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra	10.29	—	8.01	—
	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blaşiu	1.30	—	11.29	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11.47	—
Teiuşŭ	2.11	—	11.35	—
Aiudŭ	2.55	—	1.04	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	1.30	—
Uióra	3.24	—	1.39	—
Cucerdea	3.31	—	2.07	—
Ghirisŭ	4.09	—	3.08	—
Apahida	5.36	—	5.08	—
Cluşiu	5.56	—	5.35	—
	6.16	—	—	8.00
Nedeşdu	6.37	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.53	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.08	—	—	9.34
Stana	7.34	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.55	—	—	11.04
Ciucia	8.35	—	—	12 17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	—	—	2.05
Mező-Telegd	10 06	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.35	—	—	3.55
Oradia-mare	10.41	—	—	4.06
	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	1.45	—
Szolnok	2.58	—	5.34	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena	—	—	10.50	—
	3.00	8.50	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu	10.01	10.28	5.05	6.43	—
	10.26	—	—	7.03	—
Apahida	10.52	—	—	7.26	—
Ghiriş	12.37	—	—	8.51	—
Cucerdea	1.36	—	—	9.31	—
	1.48	—	—	9.43	—
Uióra	1.57	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	2.06	—	—	9.58	—
Aiudŭ	2.46	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	3.01	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	3.45	—	—	11.28	—
Blaşŭ	4.06	—	—	11.44	—
Micăsasa	4.45	—	—	12.18	—
Copşa mică	5.05	—	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ	1.09	—	—	7.14	1.09
	1.55	5.45	—	—	1.50
Timişŭ	2.53	6.22	—	—	2.48
Predealŭ	3.28	6.47	—	—	3.23
	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	9.35	11.45	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2.35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	—	4.53
	3.16	—	5.10
Budapesta	6.50	—	8.16
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	—	—
Budapesta	8.05	—	8.00
Szolnok	11.02	—	11.40
	11.12	—	12.00
Aradŭ	3.37	—	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	--	9.28
Gurasada	7.43	--	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.34	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	—	11.50	2.23
Streiu	—	12.27	3.00
Haţegŭ	—	1.19	3.49
Pui	—	2.10	4.40
Crivadia	—	2.57	5.28
Baniţa	—	3.35	6.07
Petroşenĭ	—	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	—
Baniţa	7.27	10.14	—
Crivadia	8.06	10.54	—
Pui	8.50	11.37	—
Haţegŭ	9.31	12.17	—
Streiu	10.16	12.58	—
Simeria	10.53	1.35	—

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.